

SYLABUS PRZEDMIOTU ZAJĘĆ

1.	Nazwa przedmiotu/modułu w języku polskim oraz angielskim: Zwierzęta i ich ludzie. Historia udomowienia / Animals and their humans. The history of domestication
2.	Dyscyplina archeologia
3.	Język wykładowy polski
4.	Jednostka prowadząca przedmiot Instytut Archeologii
5.	Kod przedmiotu/modułu 22-AR-S2-WO-ZLHU
6.	Rodzaj przedmiotu/modułu (<i>obowiązkowy lub do wyboru</i>) obowiązkowy
7.	Kierunek studiów archeologia
8.	Poziom studiów II stopnia
9.	Rok studiów (<i>jeśli obowiązuje</i>) II rok
10.	Semestr (<i>zimowy lub letni</i>) zimowy
11.	Forma zajęć i liczba godzin, wykład, 30 godzin
12.	Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla przedmiotu/modułu • w zakresie wiedzy: podstawowa wiedza o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej • w zakresie umiejętności: umiejętność wyszukiwania, oceny i użytkowania informacji z wykorzystaniem różnorodnych metod • w zakresie kompetencji: rozumienie potrzeby uczenia się przez całe życie, umiejętność współdziałania i pracy w zespole badawczym
13.	Cele kształcenia dla przedmiotu Zapoznanie z historią udomowienia wybranych gatunków zwierząt.
14.	Treści programowe 1. Wprowadzenie do tematyki zajęć, omówienie warunków uczestnictwa i zaliczenia, omówienie harmonogramu i obowiązującej literatury. Przybliżenie podstawowych pojęć. 2. Zarys historii relacji człowiek – zwierzęta: od antycznych bogów, poprzez kartezjańskie zwierzęta-maszyny po zmierzch antropocentryzmu i narodziny Animal Studies i praw zwierząt. 3. Zooarcheologia i archeozoologia współcześnie – problematyka, kierunki badań, znaczenie w nauce i życiu społecznym. Polska szkoła archeozoologiczna. 4. Jak zwierzęta stały się częścią społeczności - definicje i podstawowe zagadnienia dotyczące udomawiania zwierząt: warunki, czas i miejsce. 5. Wpływ domestykacji na zwierzęta: ewolucja cech morfologicznych, fizjologicznych i behawioralnych. Człowiek jako kreator „nowych zwierząt” 6. Tur – dziki przodek „dojnej krowy”. Behawior życia tura i zakres chronologiczny, szczątki tura w Polsce i Afryce, opis wyglądu i sposobu życia, podstawowe źródła pisane, ikonografia, tur w życiu ludzi, próby rekonstrukcji tura, udział polskiej nauki w badaniach nad przodkiem bydła. 7. „Mam nadzieję, że twoje krowy mają się dobrze” – BYDŁO DOMOWE. Cechy udomowienia bydła, typy morfologiczne, chów i hodowla bydła w dziejach, 8. Bydło i inne. Użytkowanie, rola bydła w życiu duchowym i społecznym ludzi w dziejach. Inne formy udomowione: bydło bali, gajal, jak, bawół – od formy dzikiej po udomowioną. Zasięg, występowanie, znaczenie gospodarcze. 9. Owca domowa. Przodek owcy – muflon azjatycki, dzikie owce, historia udomowienia

	owiec, dzieje owcy w pradziejach i czasach historycznych, użytkowanie owiec i znaczenie w kulturze i gospodarce społeczności pradziejowych i średniowiecznych. 10. Koza domowa. Forma dzika, udomowienie kozy-czas i miejsce, dzieje kozy w pradziejach i czasach historycznych. Wpływ chowu małych przeżuwaczy na degradację środowiska. 11. Dzik i świnia domowa. Historia, zasięg i czas udomowienia, świnia domowa w pradziejach i czasach historycznych, formy użytkowania świni, wieprzowina jako tabu w kulturach 12. Koń i osioł. Dzikie konie, problemy w badaniach nad domestykacją koni, udomowienie – czas i miejsce, dzieje użytkowania konia, typy morfologiczne koni w materiałach archeozoologicznych. Dzikie osioł, czas i miejsce udomowienia, znaczenie w dziejach cywilizacji i kultur Europy i Afryki 13. Dromader, baktrian, alpaka i lama. Dzicy przodkowie, historia udomowienia poszczególnych gatunków, znaczenie w historii cywilizacji Ameryki, Azji i Afryki. 14. Pies. Wilk – behavior, cechy predestynujące do udomowienia. Problematyka pochodzenia psa domowego – genetyka, archeozoologia, archeologia, kynologia. Pies w religii, kulturze, gospodarce i praktykach funeralnych. Użytkowanie psa w dziejach. 15 Kot. Dyskusja nad pochodzeniem kota domowego – znaczenie najnowszych badań genetycznych. Przodkowie kota. Bogowie-demony-pupile: historia kota w historii cywilizacji.	
15.	Zakładane efekty uczenia się Zna terminologię stosowaną w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, szczególnie historii, antropologii kulturowej, w wybranych naukach przyrodniczych i naukach o ziemi, z którymi współpracuje archeologia. Ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii z dziedzinami i dyscyplinami naukowymi, które są podstawą rozwijanych na ich gruncie specjalności, jak np. archeologia środowiskowa (bioarcheologia), archeologia podwodna, archeologia architektury, konserwacja zabytków archeologicznych. Ma wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych. Umie samodzielnie zdobywać wiedzę, rozwijać i poszerzać umiejętności badawcze, a także podejmować samodzielne działania w kierunku rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową. Posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych i innych (szczególnie przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują. Potrafi porozumiewać się w języku polskim i obcym ze specjalistami w zakresie archeologii i dziedzin i dyscyplin pokrewnych oraz z niespecjalistami, przy wykorzystaniu różnych narzędzi, technik komunikacji, jak również popularyzować wiedzę o wytworach kultury, o archeologii i instytucjach zajmujących się nimi. Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób. Wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z	Symbole odpowiednich kierunkowych efektów uczenia się, np.: K_W01*, K_U05,K_K03 K_W02 K_W05 K_W14 K_U03 K_U04 K_U08 K_K01 K_K09

	aktualnym stanem wiedzy archeologicznej.	
16.	Literatura obowiązkowa i zalecana (<i>źródła, opracowania, podręczniki, itp.</i>) 1. Benecke N., 1994, Der Mensch und seine Haustiere, Stuttgart; 2. Schäffer J., 1998, Domestication of animals, interactions between veterinary and medical sciences, Frankfurt; 3. Boessneck J., 1987, La domestication et ses consequences, Revue Méd. Vet., nr 138, 163-176; 4. Bogolubski, 1968, Pochodzenie i ewolucja zwierząt domowych, Warszawa; 5. Bökönyi S., 1974, History of domestic mammals in Central and Eastern Europe, Budapest; 6. Clutton-Brock J., 1999, A natural history of domesticated mammals, Cambridge; 7. Gautier A., 1997, Once more: the names of domestic animals, Anthropozoologica, nr 25-26, 113-118; 8. Lasota-Moskalewska A., 2005, Zwierzęta udomowione w dziejach ludzkości, Warszawa; 9. Malinowski G., 2003, Zwierzęta świata antycznego. Studia nad „geografią” Strabona, Wrocław; 10. Osypińska M., 2018, Krowie Królestwa, Zwierzęta w historii Doliny Nilu Środkowego. Studium archeozoologiczne, Warszawa 11. Pennisi E., 2002, A straggy dog history, Science, nr 298, 1540-1542; 12. Zeuner F.E., 1963, A history of domesticated animals, Londyn	
17.	Metody weryfikacji zakładanych efektów uczenia się: - egzamin ustny	
18.	Warunki i forma zaliczenia poszczególnych komponentów przedmiotu/modułu: - egzamin (pisemny lub ustny)	
19.	Nakład pracy studenta/doktoranta	
	forma realizacji zajęć przez studenta*/doktoranta*	liczba godzin przeznaczona na zrealizowanie danego rodzaju zajęć
	zajęcia (wg planu studiów) z prowadzącym: - wykład: 30 h	30
	praca własna studenta/doktoranta (w tym udział w pracach grupowych) np.: - czytanie wskazanej literatury: 30 - przygotowanie do sprawdzianów i egzaminu: 30	60
	Łączna liczba godzin	90
	Liczba punktów ECTS (<i>jeśli jest wymagana</i>)	3